

HỒ SỸ BÌNH

Con đồ thơ ấu

Tặng Đ.T.H.

*Chúng tôi quen nhau từ thuở còn lặn lội lưu lạc ở phương Nam
Anh từng làm rất nhiều nghề: làm báo, viết văn, làm thơ, làm bài
sô ca nhạc, có lần còn vào tù vì lầm lỡ... Lao đao với nợ áo cơm
nhưng anh luôn dành dụm gửi tiền về cho mẹ và em gái ở quê.*

Chuyện riêng tư của anh mới là lắm nỗi đắng cay. Nhiều đêm anh nằm chong mắt nhìn lên trần nhà, nhớ mẹ và em quặn thắt. Có khi muốn quay về cố xứ nhưng cứ ngần ngại, lẩn lữa vì sợ mang thêm cái khó khăn cho mẹ già, nói như thơ anh: “Sợ lăm quê nhà nhưng vẫn mơ hoài hương...”. Những năm tháng xa quê ấy đã kéo chúng tôi gần lại nhau hơn.

Làng quê của anh là một vùng trũng rú và mịt mù cát trắng ven biển; ngàn năm trước nguyên là những cánh rừng nguyên sinh ăn ra tới mép biển rồi bão cát đã vùi lấp tất cả. Con sông Ô Lâu quê anh là ranh giới tự nhiên giữa hai tỉnh Thừa Thiên và Quảng Trị nên luôn xuôi ngược dò dọc dò ngang.

Anh kể thuở nhỏ lâu lâu mới được theo mẹ đi chợ quê họp bên dòng sông; những con đồ nhỏ ghé lại chợ mang theo một ít hàng hóa đồ đạc rồi lại ra đi. Đôi mắt thơ bé từng đắm đắm dõi theo những con đồ cho đến khi xa khuất, để lại trong lòng chú bé những câu hỏi không lời đáp. Những chuyến đồ ấy sẽ về đâu, sẽ dừng lại bên bờ nào? Để rồi trời dậy trong chú bé giấc mộng được theo đồ đến những bến bờ xa lạ, đến tận chốn kinh kỳ phù hoa.

Áp ủ mãi, cũng đến lúc lên đường dù năm ấy anh mới tròn 14 tuổi. Cuộc ra đi ấy mới thật là dài rộng. Anh đã đi thật xa, xa hơn rất nhiều so với những điểm đến của con đồ thơ ấu trên dòng sông nhỏ...

Mới rồi tôi gặp lại anh ở chợ Kê Diên, dịp quê anh chào mừng kỷ niệm ngày giải phóng. Mừng mừng tủi tủi, rượu uống mềm môi, nói đủ thứ chuyện trên đời. Mẹ anh đã mất cách đây mấy năm, còn mấy đứa em gái giờ đã có chồng con. Buổi chiều ngồi bên mom sông dưới bóng mát hàng tre, có tiếng chim chèo bẻo thoảng qua khúc sông vắng và xào xạc âm thanh của thuyền chài bủa lưới.

Làng quê anh giờ đã thay đổi nhiều lắm, con đường vào làng đã đổ bê tông, xe hơi về đến nơi, điện đã thấp sáng... Nhưng vẫn còn bến đò cây đa năm cũ, và sau làng vẫn là truông rú kéo dài ra tới biển, chiều chiều cò bay về đậu trắng cả nội cỏ. Vẫn nguyên vẹn đồng lúa xanh ngát với lũy tre ôm ấp lấy những xóm nhỏ.

Nhắc lại giấc mơ về những con đò ấu thơ, anh kể câu chuyện cũ trong Quốc văn giáo khoa thư, chuyện rằng có một người sau khi đi đây đó nhiều nơi trên Trái đất, ngày trở lại quê nhà, bà con và người thân hỏi nơi nào là đẹp nhất, anh ta không chút do dự trả lời ngay: quê nhà là nơi đẹp nhất.

Điều hết sức đơn giản ấy, sau mấy chục năm luân lạc xứ người anh mới nhận ra nên chuyện kể càng thấm thía. Chúng tôi ngồi lại thật lâu bên sông để chờ đêm xuống. Những chuyến đò đi qua rất chậm chứ không vội vã xa khuất, chở theo những giấc mơ ấu thơ của bạn tôi mấy chục năm về trước...